

Töö nr: AK-19/11-2019

Mõigu tee 7 aiakujundusprojekt

Asukoht: Peetri alevik, Rae vald, Harju maakond

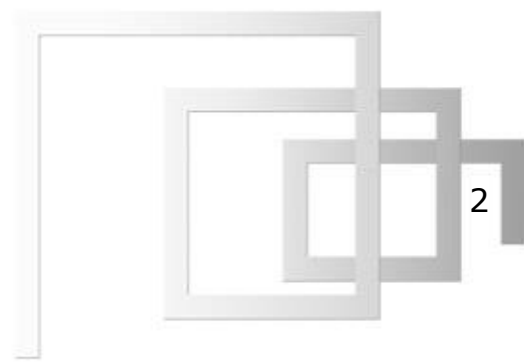
Tellijä: Jevgenia Verbin

Kujundaja: Egle Heero

Tartu 2020

Sisukord

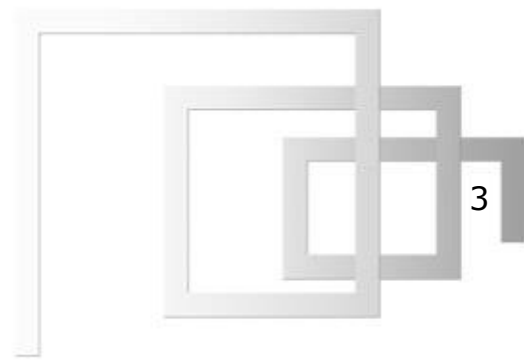
Sissejuhatus.....	3
Olemasolev olukord	4
Looduslikud tingimused	4
Tehnorajatistest ja seadustest tulenevad piirangud	5
Kontseptsioon	7
Kujunduslahendus	9
Eesaed	10
Tagaaed	12
Pinnakatted.....	18
Orienteeruvad tööde mahud.....	20
Valgustus.....	21
Vertikaalplaneerimine.....	23
Taimmaterjal	24
Lisad	28
Lisa 1. Illustratsioonid	28
Lisa 2. Taimetabel.....	31
Joonised	34
Eskiisjoonis	M 1:150
Istutusjoonis	M 1:150
Sidumisjoonis	M 1:150

Sissejuhatus

Kujundatavaks alaks on Peetri alevikus Mõigu teel asuv krunt (k/ü 65301:001:2368), mille üldpindalaks on kokku 1122 m². Kujunduslahenduse aluseks on eelnevalt tellijaga kooskõlastatud eskiis. Kujunduslahendusega täiendatakse üldist eskiislahendust, täpsustatakse kasutatavaid materjale, taimevalikut ja koostatakse ala kohta täpsemaid jooniseid.

Aiakujunduse koostamise alusplaaniks on Maa-ameti ortofoto ja üksikelamu ehitusprojekti asendiplaan täpsusastmega 1:500. Koostaja KronHaus OÜ (reg nr: 11286726, töö nr: 2017/03-EP), 05.09.2018.

Olemasolev olukord

Looduslikud tingimused

Kujundatav ala paikneb Peetri aleviku elamupiirkonnas Mõigu tee ääres. Ida suunas paikneb avar põllumaa perspektiivse elamumaa juhtfunktsiooniga. Lääne suunas paikneb Peetri Lasteaed-Põhikooli hoonete kompleks. Lõuna suunas on mõned väiksemad haljasalad ja hoonestatud elamupiirkond. Juurdepääs krundile on Mõigu teelt.

Hetkel on projektalal üks kahekorruseline modernse stiiliga põnevalt liigendatud hoone (geomeetrilise vormikeelega), mille ühel küljel asub ühekorruseline garaažiosa. Hoone ehitisealune pind on ca 191 m². Hoone välisviimistluses on domineerivaks helehall krohv, oliivpruunid fassaadiplaadid ja kontrastiks liivakarva kollased aknaraamid. Hoone lääneküljel on ca 50 m² suurune puitterrass ning idaküljel suur hallide betoonkividega sillutatud parkimisala. Terrassimaterjali osas on kasutatud tumepruuni tonaalsusega puitu. Krunt on ümbritsetud piirdeaia ja hekiga. Tänavapoolisel küljel ja naaberkruntide vahel on liivakarva kollane horisontaalne puitaed. Väravate juures on aktsendiks betoonpostid. Krundi tagaküljel on võrkpiire kombineeritud elupuuekiga. Hoone esiküljel on piirdeaiaga samas stiilis varisein prügikonteinerile. Muud olulisemad väikevormid puuduvad. Projektala suures osas haljastamata. Istutatud on ainult 3 õunapuud.

Ala üldisem ruumistruktuur on küllaltki väike ja kompaktne. Vaba ruumi on peamiselt aia lääneosas. Projektala reljeef on tasane. Valdavate tuulesuundade eest põhjast ja läänest kaitsevad ala ainult kõrval asuvad hooned ja haljastus. Olulisemad vaated sisehoovis puuduvad. Kinnistule sisse on üsnagi avatud vaated naaberkruntidelt.

Fotod olemasolevast olukorrast (november 2019)

Tehnorajatistest ja seadustest tulenevad piirangud

Rae valla üldplaneering - Abihooned, hoonete arv krundil: kuni 2 abihoonet ehitusaluse pinnaga kokku kuni 80 m², kõrgus kuni 5 m. Abihoone peab arhitektuurselt haakuma elamuga.

Krundi iga 300 m² kohta vähemalt 1 puu, mille täiskasvamise kõrgus on miinimum 6 m.

Piirdeaed puidust lattaed, kinnistute vahel võib olla võrkpiire. Võrkpiire hekiga kuni 1.5 m, lähtuda naaberkinnistute lahendusest. Piire peab arhitektuurselt haakuma elamuga.

Mõigu tee 5, 7 ja 9 kinnistute detailplaneering – Lubatud on püstitada 1 ühekorruseline abihoone, kõrgusega kuni 5 m maapinnast. Abihoonete hoonestusala piir on seatud planeeringuala välispiirist 4 m kaugusele. Lisaks on antud võimalus rajada abihooneid planeeringuga käsitletavate kinnistute ühispiiridele, kuid seda naaberkinnistu omanikuga kooskoostatult ning järgides kehtivaid tuleohutusnõudeid. Suurim lubatud ehitisealune pind on kokku 230 m².

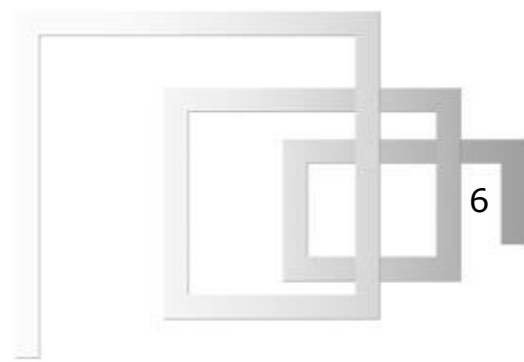
Planeeringuala tuleb täiendavalt rikastada kõrghaljastusega. Kinnistutel peab olema iga 300 m² kohta vähemalt 1 puu, mille täiskasvamise kõrgus on miinimum 6 m. Detailplaneeringu põhijoonisel on näidatud planeeritava kõrghaljastuse võimalik asukoht, puude liigid ja asukohad täpsustatakse haljastusprojektiga. Puude istutamise kohustus vähemalt 4 tk.

Piirdeaedade kujunduses arvestada olemasolevate piiretega ning hoone arhitektuurse ilme ja materjalikäsitletusega. Piirdeaed peab sobima hoonete kompleksi arhitektuuriga ning tuleb

lahendada piirinaabritega sarnaselt ühtse terviku saavutamise eesmärgil. Piirdeaia kõrgus kuni 1.5 m. tee poolne piire võib olla puidust latt- või lippaed või vörkpaneelaed iseseisvalt ja/või koos hekiga. Kinnistute vahel võib olla vörkpiire. Väravad ei tohi avaneda tee poole.

Krundid valgustada ning tagada hea nähtavus. Krundi ja hoonefassaadide valgustamiseks kasutada sissepääsude valgustamist, spetsiaalset fassaadivalgustust ja õuealal pargivalgusteid.

Üksikelamu ehitusprojekt – Hoone projektiga on antud piirdeaedade lahendus ja tehnovõrkude lahendus. Tehnovõrkude kulgemised on näha asendiplaanil. Liitumised on toodud hooneni põhiliselt krundi idaküljelt. Krundi lõunaküljele on planeeritud perspektiivne maakütte kollektori paigaldamise ala. Oluline kaevetöid sooritades olemasolevate ja rajatavate tehnovõrkude kulgemisega arvestada ja neid mitte vigastada. Samuti mitte istutada kõrgeid põõsaid ega puid tehnovõrkude kohale.

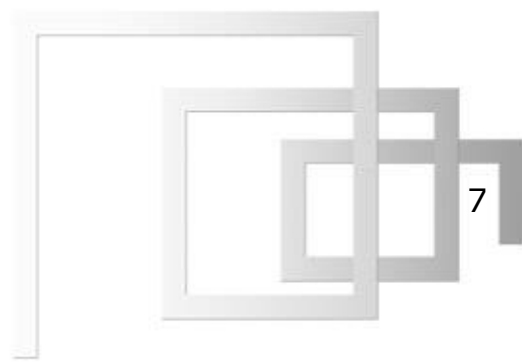

Kontseptsioon

Kontseptsiooni väljatöötamisel on eelkõige lähtutud projektala olemasolevast olukorrast, ümbritsevat keskkonnast ja tellija soovidest, peamise eesmärgiga muuta aiaruum praktilisemaks ja atraktiivsemaks ajaveetmiskohaks.

Kujundatava ala puhul on tegemist elamupiirkonnas asuva klassikalises stiilis kinnistuga, mistõttu on lähtutud põhimõttest luua esindusliku ilmega funktsionaalne paik, mis pakuks ka mõnusat puhkuse kohta. Kujunduslahenduse läbivaks teemaks on modernsed kaarjad jooned, mis pakuvad pehmeid kontraste hoone arhitektuursele stiilile. Kaarjad jooned on kombineeritud kõvakattega alade sirgjooneliste vormidega, et siduda aed hoonega tervikuks. Kujunduslahendusega on üksluine murupind liigendatud erinevate pinnakatete, haljastuse ja istutusaladega luues seeläbi põnevama ja hubasema aiaruumi.

Ala tsoneerimisel lähtutakse eelkõige olemasolevatest tingimustest ning kliendi soovidest erinevate kasutusvõimaluste näol. Väikevormide materjalide ja värvide valiku puhul on lähtutud hoone viimistlusmaterjalidest (hall, tumepruun, kollane), et saavutada omavahel sobituv tulemus.

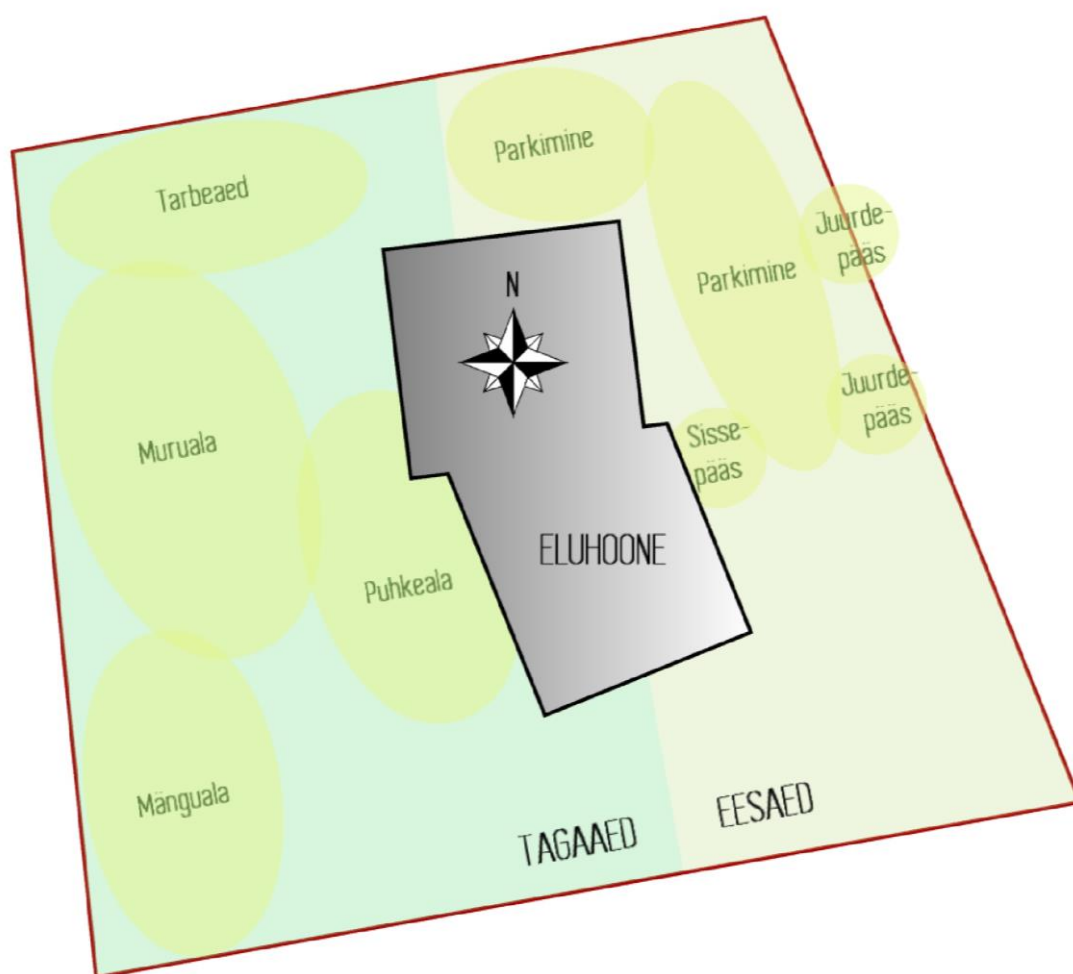

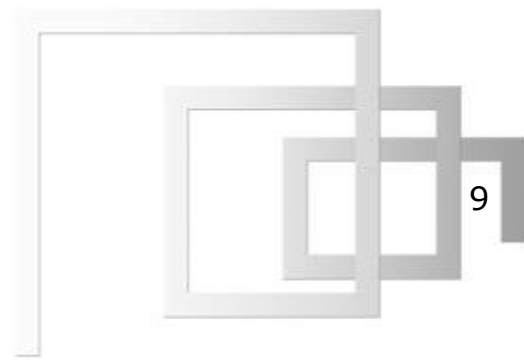
Näited kujunduslahenduse ideelisest kontseptsioonist

Kujunduslahendus

Kujunduslahendus jaotab aia tinglikult kaheks peamiseks osaks, mis omavad erinevat funktsiooni ja iseloomu: eesaed eluhoone esiküljel koos sissesõidutee ja parkimisalaga, mis on pigem esindusliku ja majandusliku funktsiooniga aiaosa; tagaaed, mis on privaatne ja mõnus ajaveetmiskoht, kuhu koondub kõige rohkem tegevusi (söömine, ujumine, päevitamine, grillimine, niisama istumine jne) ja inimeste viibimist.

Tsoneering

Eesaed

See aiaosa on oma olemuselt avalikum ja esinduslikum osa, mis on üleminekuks privaatse aia ja avalikkuse vahel. Siia on ette nähtud sissesõidutee tänavalt aeda ja parklani, parkimiskohad, autode varjualune, koht prügikonteineritele ja ilutaimed. Kuna eesaed paikneb hoone idapoolsel küljel, kus on vähem ruumi ja mille põhifunktsioon on pigem majanduslik, siis seetõttu sinna olulisi uusi tegevusalasid pole ette nähtud. Külaliste ärasaatmiseks on planeeritud väike istumiskoht ning autodele on planeeritud varjualune. Lisatud on ilutaimi, sh on välja pakutud koht püsijõulupuule.

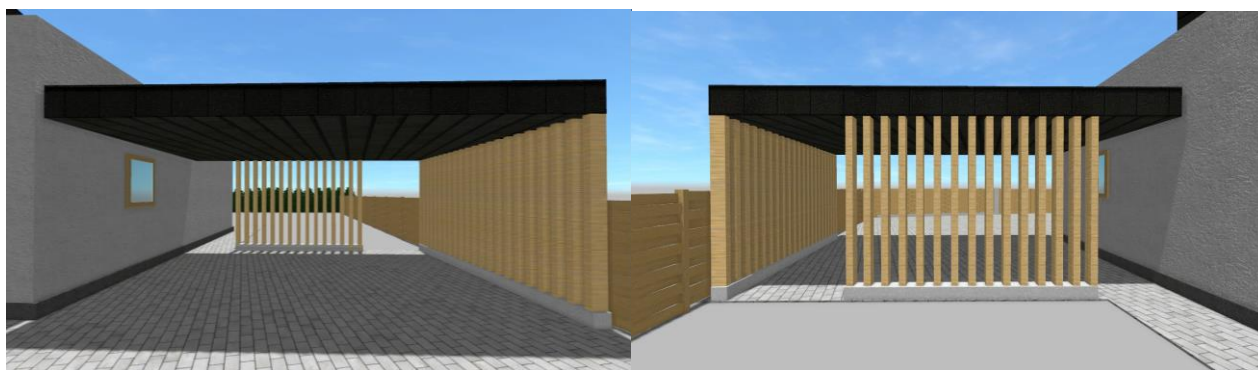
Parkimisala kõrvale piirdeaia ja hoone vahele on ette nähtud koht **autode varjualusele**, mis on planeeritud kahele autole. Kujundusjoonisel on näidatud varjualuse tarbeks 31.7 m² suurune ala, selliselt et varjualune ulatub piirdeaiani. Detailsete mõõtude kavandamisel lähtuda takistusega piirneva parkimiskoha standardmõõtmetest (2.85 x 5 m), arvestades juurde ka varuruumi asjade hoiustamiseks ja manööverdamiseks. Kõrguse puhul arvestada, et vaba ruumi katuse all võiks olla minimaalselt 2.2 m. Mõõtmete kavandamisel tasub silmas pidada, et kui ehitisealune pind on üle 20 m² ja kõrgus kuni 5 m, siis on vajalik väikeehitise püstitamiseks esitada ehitusteatis ja ehitusprojekt. Krundi piirile lähemal kui 4 m asuvad ehitised tuleb kooskõlastada naabritega.

Varjualuse välisviimistluses kasutada analoogseid materjale nagu teistegi hoonete või väikevormide puhul, et ehitised omavahel hästi sobituks. Varjualuse põhikonstruktsioon ehitada toonitud ja ilmastikukindlaks töödeldud täispuitprussidest või ka nt betoon- või metallpostide abil. Konstruktsiooni värv valida vastavalt eluhoone välisviimistluses kasutatud värvitoonidele (beež, hall, tumepruun), et hooned omavahel sobituks ja et aia üldmulje ei muutuks liiga kaootiliseks. Puittalad kinnitatakse metalljalanditega betoonvundamendile/seinale. Puittalade ning betooni või sillutiskivide vahele peab jääma õhuvahe. Katuse lahendamisel on üks sobilik variant, et katuse materjal ja värv imiteerib eluhoone kõrgema osa seina ning katuse värvi, materjali ja stiili. Teine variant on, et katus toetub serviti kinnitatud laudadele ning katteks kasutada kergelt ja vastupidavat PVC katusekattematerjali, pleksiklaasi, laineplaate, polükarbonaati või muud analoogset. Kui katusekonstruktsioon pole kalde all, siis lamekatuse kavandamisel arvestada ka võimaliku lumekoormusega. Vundamendiga sidumine ja konstruktsioonide omavahelised sõlmed

lahendada eraldi projektiga. Varjualune võiks olla kahest (või kolmest) küljest laudisega suletud, selleks paigaldada postide vahele nt puidust lauad, mis võiks olla paigaldatud mitte plankseinana, vaid õhuliselt vahedega ehk n-ö läbipaistvalt. Varjualuse ehitamisel tasuks vedada sinna ka elektrikaabel ja paigaldada soovi korral ilmastikukindlad pistikud.

Näiteid erinevatest varjualuste ehituslikest stiilidest

Autode varjualuse põhimõtteline lahendus

Varjualuse asukoht on planeeritud hoone nurka, nii saab varjualuse pinnakatteks kasutada ära olemasolevat betoonkivi ja uut ala rajama ei pea. Muruala varjualuse taga võib katta ka betoonkivi või killustikuga, nii tekib sillutatud alale analoogne kaar nagu teisel pool hoonet, tekitades kena tervikliku üldmulje ja lahendus oleks justkui sümmeetriline.

Peaukse juures paikneva istutusala sisse on kavandatud väike **istumiskoht** pingiga. Pink võib olla nii klassikaline pargipink või ka näiteks kiik-pink, mis on sobilik nii täiskasvanutele kui ka lastele. Peasissepääsu juurde võiks asetada taimekonteinerid erinevate suvelilledega või ka igihaljaste dekoratiivsete taimedega.

Valik erinevaid pinke ja lillekaste

Lisaks on kujunduslahendusega ette nähtud koht **lipumasti** paigaldamiseks. Asukoha valik on tehtud selliselt, et see jääks hoone ehitusprojekti asendiplaanil märgitud veetorustikust vähemalt 2 m kaugusele. Lipumasti võib valida standardlahendusega (valgest klaasplastist). Masti kõrgus vastavalt hoone kõrgusele (ca 8-9 m), et lipumast liialt maja varju ei jääks. Võib valida sisemise nõõrisüsteemiga mudeli, sest siis ei tekita tuule käes lagisev nõõr maja kõrval soovimatut heli. Mast paigaldada vastavalt tootjapoolsetele juhistele. Vaata näiteks Lipuvabrik OÜ (<https://www.lipuvabrik.ee/>) ja Tameo Lipp OÜ (<https://tameolipp.ee/>).

Tagaaed

Sellesse hoone vahetus läheduses paiknevasse päikselisse ja privaatsesse aiaosasse koondub kõige enam puhketegevusi ja inimeste viibimist. See aiaruum pakub võimalusi nii aktiivseteks tegevusteks (muru- ja pallimängud jne) kui ka vaiksemateks tegevusteks (päevitamine, istumine, grillimine, söömine jne). Siin leiab oma koha suur talveaiaga terrassiala, mängunurk, tarbeaed ja muidugi ka iluaed.

Terrassiala praktilisemaks kasutuseks on sinna planeeritud lükandklaasidega **talveaed**. Kujunduslahendusega on talveaia asukoht planeeritud terrassi hoonepoolsele küljele seina mõttelise pikendusena, kuid vastavalt soovile võib klaasid paigutada ka teisiti. Kui talveaias on plaanis ka einestada ja toitu valmistada, siis on just eriti mugav otse köögist sinna pääseda. Arvestama peaks aga asjaoluga, et elutoa suurest aknast ei avane enam vaade otse aiale vaid läbi talveaia, kuid kuna klaasitud pind on õhuline ja läbipaistev, siis ei varja see liialt valgust.

Talveaia stiil peaks harmoneeruma eluhoone arhitektuuri ja välisviimistlusega. See võiks olla lükandklaasidega. Sõltuvalt soovist ja ilmaoludest saab seeläbi muuta selle terrassiosa kas

kinniseks ruumiks või poolavatud varjualuseks. Talveaia seinte välimiseks mõõtmeteks on planeeritud ca 9 x 3.95 m. Nii jääb terrassi äärde ca 3 m laiune vaba ruum. Orienteeruv pindala on sellisel juhul 24.5 m². Talveaia mõõtmete kavandamisel tasub samuti silmas pidada, et kui ehitisealune pind on suurem kui 20 m², siis tuleb ehitise kohta esitada ka ehitusteatist ja projekt. Soovi korral võib seega talveaia lõunapoolse seina lükata meetri jagu põhja poole, et pindala jääks ilma projektita lubatud ehitustegevuse piiridesse.

Talveaia konstruktsioon on võimalik ehitada alumiiniumist või liimpuidust. Klaasitud osa on tavaliselt alumiiniumprofiilidega. Et talveaias oleks privaatsem viibida, selleks tuleks valida toonitud klaasid. Antud eluhoone ja selle klaaspindade juurde sobiks ilmselt hästi tumepruun alumiinium ja halli või pronksikarva tooniga klaasid. Sõltuvalt soovitud soojapidavusest on valida ühekordse klaasi ja pakettklaaside vahel. See valik mõjutab suuresti ka talveaia maksumust. Katusematerjalina võib samuti kasutada klaasi või ka polükarbonaati (kihiline plastik). Klaaskatuse eeliseks on selle parem vastupidavus. Talveaia katusekalle võiks olla sama eluhoone katusekaldega. Konstruktsioonide omavahelised sõlmed lahendada projektiga.

Talveaia mugava kasutuse tagab selle sisustamine erineva aiamööbli ja tehnikaga. Abiks on ka erinevad töötasapinnad ja nt ka elektripistikute ja valgustuse olemasolu. Kütmiseks võib kasutada nt infrapuna soojuskiirgureid. Sobiva talveaia aitab ehitada nt Jerasol OÜ (<http://www.terrassikaubamaja.ee>). Klaasitud terrasside ehitusega tegelevad lisaks veel ka OÜ A-Profiil (<https://aprofiil.ee/>) ja OÜ Malmerk Klaasium (<https://malmerkklaasium.ee>).

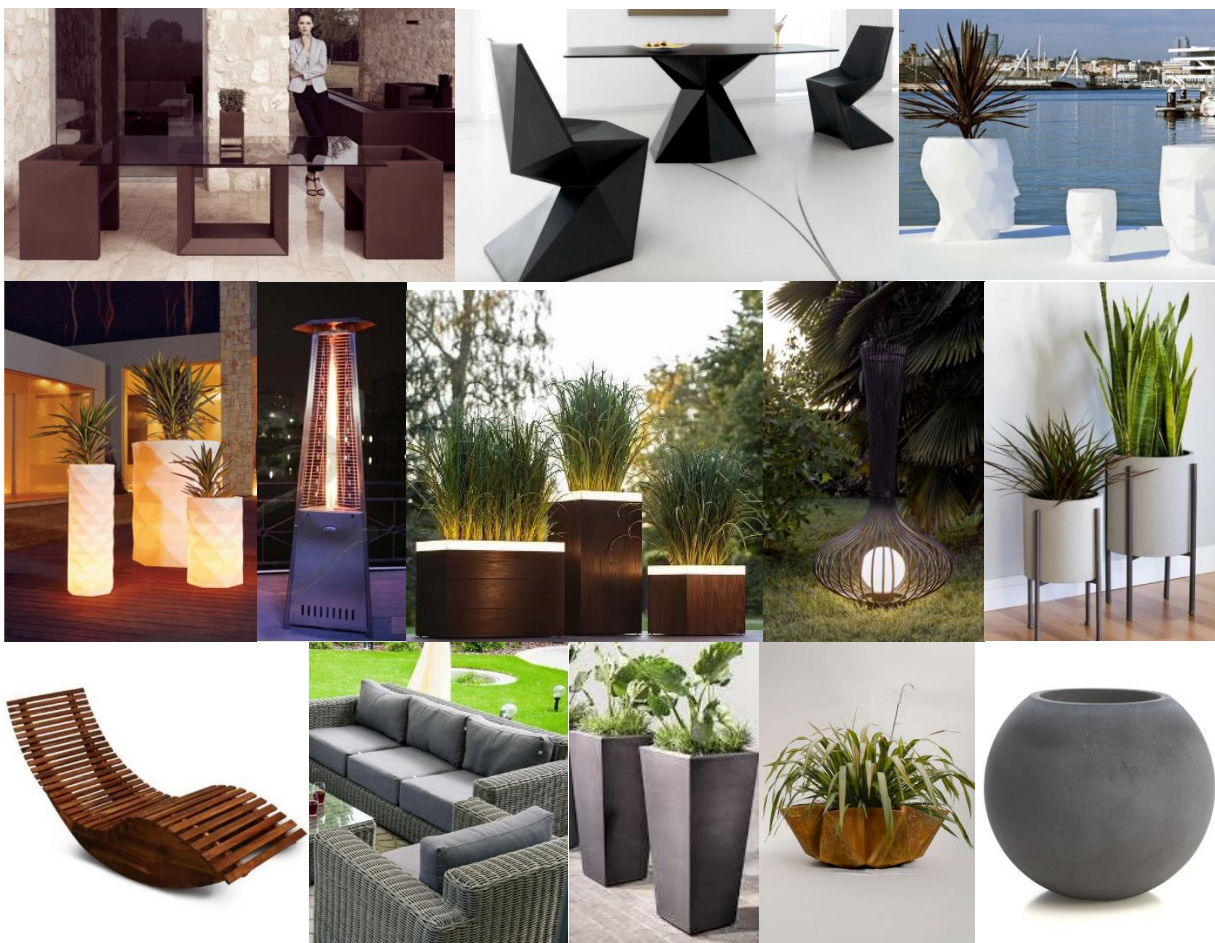

Näited sobilikest talveaedadest

Talveaia põhimõtteline lahendus

Terrassialale võiks paigutada juurde mitmesugust **välimööblit** (lamamistoolid, sögilaud, aiadiivan vms), nii muutub terrass justkui siseruumi pikenduseks ja pakub rohkem võimalusi õues ajaveetmiseks. Et hubasemat miljööd tekitada ja hoone ümbrust kenamaks muuta võiks terrassile paigutada ka **lillekonteinereid**. Kujunduselementide valik on väga suur, seega võib lasta kujutlusvõimel lennata ja valida just sellised kujunduselemendid nagu soovite.

Valik kujunduselemente terrassile

Tarbeaia asukoht on planeeritud aia päikeselisse loodenurka, mis on puhkealast veidi eemal. Tarbeaeda on planeeritud kuur-kasvuhoone ja mõned istutuskastid maitsetaimedele või marjapõõsastele. Tarbeaia ette on planeeritud väike ridaistutus, et tarbeaeda hoonest vaadates varjata.

Taimekasvatuskastid võib ehitada ise, kasutades soovitavalt süvaimmutatud puitu (vältides mürgiseid immutusvahendeid) või ka komposiitmaterjali. Istutuskastide mõõtmed valida ise vastavalt kasvatatavate taimede hulgale (nt 1 x 1 x 0.2 m). Puitlaudade servad kinnitatakse omavahel ja toestatakse nurkadest ning fikseeritakse maa sisse löödud vaiadega. Puidu parema säilimise nimel võib kasti sisemise külje katta tugeva kasvuhoonekilega, kuid suletud kasti põhjas peaks olema liigvee äravooluks ava. Istutuskastide vahelise ala võib katta killustiku või männikoore multšiga, et hoida kastide vaheline ala korras ja kergendada hooldust.

Istutuskastid maitsetaimedele

Kuur-kasvuhoone asukoht on planeeritud detailplaneeringuga määratud abihoone hoonestusalasse. Krundi piirile lähemal kui 4 m asuvad ehitised tuleb kooskõlastada naabritega. Kujundusjoonisel toodud abihoone ehitusalune pind koos varjualusega kokku on ca 31.5 m² jagunedes kolmeks peamiseks osaks: kasvuhoone (10 m²), kuur (15 m²) ja

väike varjualune (6.5 m²). Kuur-kasvuhoone täpsem suurus kavandada vastavalt enda vajadustele ehk millises mahus soovitakse kasvuhoones taimi kasvatada ja asju hoiustada, arvestades seejuures, et ehitisealune pind jääks detailplaneeringuga lubatud piiridesse.

Kuur-kasvuhoone peab haakuma stiili poolest eluhoonega. Seega on välja pakutud lahendus, kus on kasutatud eluhoonega samasid välisviimistlusmaterjale (kollased kasvuhoone aknaraamid, tumedad fassaadiplaadid ja hall krohvitud pind). Arhitektuurne stiil on geomeetiline nagu eluhoonelgi. Täpsem arhitektuurne lahendus, konstruktsioonide omavahelised sõlmed, materjalide kogused ja mõõtmed lahendada eraldi projektiga. Parima tulemuse saavutamiseks tasuks abihoone ja varjualuse kavandamisel teha koostööd hoone projekteerinud arhitektiga.

Kasvuhoone käiguteed rajada soovitavalt kõvakattega, et hoida kastide vaheline ala korras ja kergendada hooldust. Selleks sobib tavaline betoonist sillutiskivi. Alternatiivina võib kasutada ka kooremultši, mille alla tuleks paigaldada ka geotekstiil, et umbrohi liialt läbi ei kasvaks. Valgustuse soovi korral vedada sinna ka elektrikaabel.

Kuur-kasvuhoone võimalikud stiilid

Kuur-kasvuhoone põhimõtteline lahendus

Aia edelanurka on planeeritud laste **mängunurk**. See tuleks katta pehmema pinnakattega nagu muru, liiv või multš. Mängunurka saab paigutada lastele erinevaid teiseldatavaid või kohtkindlaid mänguelemente, nt nagu jalgpallivärv, batuut, kiik, mängumaja, liurada või miks mitte ka discgolfi korv. Võib valida erinevate valmis lahenduste vahel või kujundada/ehitada ise põnev seiklusnurk. Näiteks on olemas erinevaid kompaktseid lahendusi, kus mitmed mänguelemendid on omavahel integreeritud (<http://www.inpuit.eu/et/a/mangumaja-merlyn-3>) ja valida on erinevate välisviimistluste vahel ja saab valida lahenduse, mis sobib kokku eluhoone ja muu kujundusega. Erinevaid mänguvahendeid pakuvad veel: Tommi Play OÜ (<http://www.tommi.ee/>), Tiptiptap OÜ (<http://www.tiptiptap.ee/>) jt.

Valik erinevaid mänguvahendeid

Aia keskosasse on plaanis jätta avaram **muruala** aktiivsemateks tegevusteks.

Pinnakatted

Istutusalasid ääristavate **teeradade/platside** pinnakatteks on valitud dekoratiivne killustik või munakivid. Killustik tuleks valida peenema fraktsiooniline. Sellisel juhul võiks need olla aga kõrvalolevast teistsuguse värvitooniga. Kuna killustikuga kaetud pindasid on võrdlemisi palju, siis võib valida ka tavalised hallid sõelmed, et maksumus liiga suureks ei läheks, kuid võib valida ka julgemaid lahendusi, seejuures silmas pidades, et killustiku toon harmoneeruks muu aiakujundusega. Dekoratiivkillustiku kulu on ligikaudu 30 kg ruutmeetrile, sõltudes täpsemalt kivi fraktsioonist. Killustiku alla tasuks alati panna ka geotekstiil või filterkangas, et takistada umbrohu kasvu. Suur dekoratiivkillustiku valik on pakkuda firmal Edelgran OÜ (<http://www.edelgran.eu/>). Soodsama hinnaga valget graniitkillustikku pakub IseKallur OÜ (www.isekallur.ee) ning lisaks pakub graniitkillustikku ka Rudus AS (<https://rudus.ee/>) ja Benders Baltic Nord OÜ (<http://www.benders.se/et-ee/>).

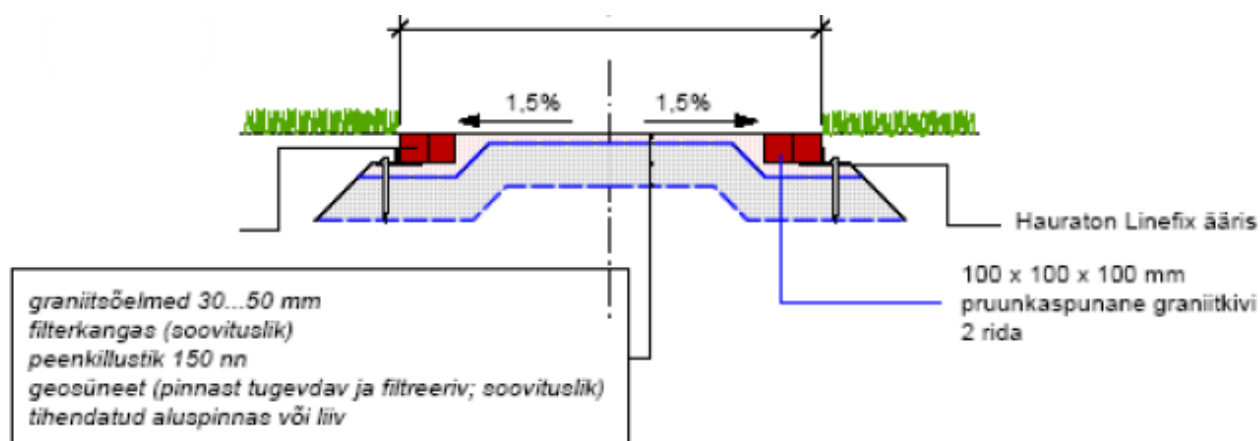
Istutusalade katteks kasutada kooremultši või ka nt kergkruusa. Soovi korral võib ka istutusalad katta killustikmultšiga, kuid sellised juhul teist tooni kui istutusala äärtes. Multši kasutamine aitab vältida liigset umbrohtu ja hõlbustada hooldustöid. Soovitav on panna multši 50 - 70 mm paksuselt, sellisel juhul ei ole vaja kasutada geotekstiili.

Killustiku laiali kandumise vältimiseks tuleks killustikuga piirnev pind **ääristada**. Istutusalade ääristamiseks sobib kasutada graniidist täringukive mõõduga 50 x 50 x 50 – 100 x 100 x 100 mm. Kasutada võib ka väiksemaid betoonkive, kitsast ja lühikest äärekivi või metallist/puidust ääretuge. Täringukivid laduda vastavalt kivide mõõtmetele kas ühe- või kaherealiselt. Kivide täiendavaks fikseerimiseks võib kasutada ääretuge või fikseerida need näiteks poolkuiva betooniseguga. Graniitkive pakuvad nt Kivifirma OÜ

(<http://www.graniitkivi.ee>) ja Lossikivi OÜ (<http://www.lossikivi.ee/>). Erinevaid ääretugesid pakuvad näiteks Sinear OÜ (<http://sinear.ee/>), Benders Baltic Nord OÜ (<http://www.benders.se/et-ee/>) ja Gardenfix OÜ (<http://gardenfix.ee/>). Valikus on nii toekamaid mudeleid, kui ka lihtsama stiiliga ääriseid.

Lisaks killustikule on killustikuga kaetud aladesse planeeritud vabakujulised **maakivide grupid** erisuurustest kividest. Kivid rühmitatakse gruppidesse vaheldusrikkalt ja asetatakse lamavalt 1/3 kuni poole jagu maa sisse. Maakivide müügiga tegelevad näiteks: Karjäär.ee (<https://karjaar.ee/>), Kivikaru OÜ (<http://kivikaru.ee/>) ja Eesti Kivi OÜ (<http://www.eestikivi.ee/>)

Orienteeruvad tööde mahud

Alljärgnevas tabelis on toodud ligikaudsed põhiliste materjalide ja tööde mahud. Mahud ja mõõdud ei saa olla täpsed kuna puudub aktuaalne geoalus!

Tabel 1. Ligikaudne materjalide kulu

Materjal	Märkused	Kogus
Täringukivi (graniit)	Orienteeruv killustikkattega teeradade ja platside perimeeter	187.2 jm
Istutusalad (peenravaip)	4 tk (37.1, 10.8, 2, 3 m ²)	52.9 m ²
Istutusalad (männikooremultš)	4 tk (52.9 m ² x 0.03 m kiht)	1.59 m ³
Mängunurk (männikooremultš)	1 tk (78.2 m ² x 0.05 m kiht)	3.9 m ³
Killustikmultš (teerajad, platsid)	Tegelikult osa ala taimede ja kivide all 2 tk (27 m ² , 184 m ² x 0.03 m kiht)	6.3 m ³
Maakivid (istutusalad, teeradad)	Orienteeruv gruppide arv	5-6 tk
Autode varjualune	Mõõtmed: 4.9 x 5.3 – 6.65 x 2.75 m (31.7 m ²)	1 tk
Kuur-kasvuhoone	Mõõtmed: 4.5x5.5 + 2.4x2.75 m (31.5 m ²) Kasvuhoone (10 m ²), kuur (15 m ²), varjualune (6.5 m ²)	1 tk
Talveaed	Toonitud lükandklaasidega ja alumiinium- või liimpuitkonstruktsiooniga	1 tk

	Mõõtmed: 9 x 3.95 x 2.75 m (24.5 m ²) Seinte klaaspind: ca 35.5 m ² ; Katusekatte pind: ca 11.9 m ² Tootja või edasimüüja: Terrassikaubamaja	
Muu inventar	lipumast, pink, terrassi-/rõdumööbel, lillekastid/-potid, mänguvahendid, istutuskastid	-
Valgustid (autode varjualune)	Laevalgustid	3 tk
Valgustid (istutusalad)	Post-/pollarvalgustid	17 tk
Valgustid (aktsenttaimed, lipumast)	Suunatavad kohtvalgustid	3 tk
Valgustid (kuur-kasvuhoone)	Seinavalgustid	1-2 tk

*Mahud tuleb täpsustada enne ehitamist ja arvestada juurde varu.

Valgustus

Valgustuslahendus on suures osas juba lahendatud. Hoonel on mitmesugused sein- ja laevalgustid ning terrassialal ja sillutises on mitmed süvisvalgustid. Kujunduslahendusega on välja pakutud istutusalade, autode varjualuse ja kuur-kasvuhoone valgustus, mille eesmärk ei ole ainult ruumi valgustamine, vaid ka sumeda meeleolu pakkumine. Valgustite täpsemad põhimõttelised asukohad ja tüübid on näidatud sidumisjoonisel. Valgustuslahenduse väljaehitamiseks on hiljem vajalik koostada vastav projekt.

Talveaia valgustuse tagavad arvatavasti hoone terrassil paiknevad lae- ja seinavalgustid. Alati võib aga lisada juurde lisaks meeleolu valgustust, milleks võivad olla küünlad, laternad, valgusketid, led-ribad, profiilvalgustid või valgustusega lillepotid.

Kuur-kasvuhoone valgustamiseks võib paigaldada samad seinavalgustid, mis eluhoonelgi. Üks valgusti kindlasti sissepääsu juurde ja soovi korral ka kasvuhoone osasse või istutuskastide poolsele kuuri küljele.

Autode varjualuse valgustamiseks võib paigaldada analoogsed valgustid nagu on hoone välislaevalgustid.

Istutusalad ja teerajad ääristada markeerivate madalate post- või pollarvalgustitega,

tekitades hubase miljöö ning samal ajal valgustades istutusalasid. Pollarvalgutite valimisel eelistada pigem madalamaid, kitsamaid ja graatsilisemaid, mis on väikeaeda sobilikumad kui massiivsed ja laiad postid, mis mõjuvad kohmakalt.

Vasakult: seinavalgustid, laevalgusti, post-/pollarvalgustid

Lisavalgustuseks sobivad erinevad terrassivalgustid ja ka silmatorkava stiiliga põrandalambid. Meeleoluvalgustuseks võiks paigaldada ka mõned suunatavad kohtvalgustid, mis on paigutatud olulisemate dekoratiivsete puude alla, mille eesmärk on tekitada põnevat värvide- ja varjudemängu pakkuv fookuspunkt, et pimedat aeda huvitavalt valgustada. Lipumastile saab samuti juurde osta spetsiaalse valgusti. Terrassidele ja rõdudele võib soovi korral paigutada ka terrassisoojendid (mis töötavad vahel ka valgustitena). Kui on soov mängunurk samuti ära valgustada, siis selle äärde saaks paigaldada samasugused post-/pollarvalgustid nagu istutusalade äärde. Mõned valgustid võib asendada ka päikesepatareidega töötavate valgustitega. Nii ei pea igale poole elektrijuhet vedama, kuid tekib hubasem miljö.

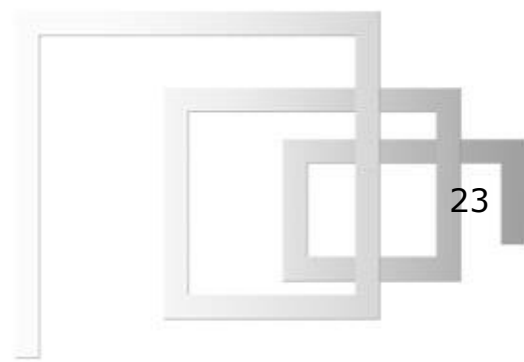

Vasakult: rippvalgusti, valguskett, valgustusega terrassisoojendid, põranda-/lauavalgustid, päikese toitega valgusti, suunatavad kohtvalgustid, valgustusega lillekastid

Erinevaid välisvalgusteid pakuvad näiteks Light24 OÜ (www.light24.ee), Bauhof Group AS (www.bauhof.ee), Eutech OÜ (<http://www.ledpood.ee/>), ON24 AS (<http://www.on24.ee>), Hektor Light (<http://www.hektor.ee/>), Nordlux (<https://www.nordlux.com/products/outdoor-lighting>) ja Philips (http://www.lighting.philips.com/main/prof/outdoor-luminaires#pfpath=0-OCOUTD_GR). Valgustusega lillepotte pakub nt www.suvalgus.ee. Õuevalgusteid valides on oluline jälgida nende niiskus- ja ilmastikukindlust. Seda tähistab tähekombinatsioon IP, mille näitaja võiks olla võimalikult suur. Näitaja 44 ja suurem tähistabki, et valgusti on sobilik kasutamiseks õues. IP 67 tähistab valgustit, mida võib kasutada vahetult veega kokkupuutuvatel pindadel. Kui soovitud valgustusastme tagab väiksem valgustite arv, võib vabal valikul valgusteid ka vähem paigaldada või hoopis juurde lisada. Praktilise ja mugava kasutamise nimel võiks paigaldada ka topeltlüliteid, et saaks lülitusi teha nii eluhoonest kui ka vajadusel abihoonetes endas. Meeleoluvalgusteid peaks olema võimalik sisse lülitada hoonevalgustusest eraldi. Teatud valgustid saab panna sisse lülituma ka hämaraanduriga. Värvustemperatuurilt tasuks välisruumis eelistada pigem sooja valgust, mis mõjub hubasemalt ja loomulikumalt kui külm valgus. Valgustite täpsemate mudelite lõppvalik jääb kliendile, nii on võimalik valida endale sobiva hinnaklassiga mudel nii Eestis müüdava toodangu kui ka välismaa toodangu hulgast. Tervikliku stiiliga lahenduse saavutamiseks võib valida valgusteid võimalusel ühest seeriast.

Vertikaalplaneerimine

Vertikaalplaneerimise üldpõhimõtteks on tasandada olemasolev maapind väikevormide, teeradade, platside ja istutusalade rajamiseks, seejuures arvestades vajalikke põikikaldeid sademevee äravooluks ning pikikaldeid, et teeradade, väravate ja ukseavade kõrgused ühtiksid ning liikumine oleks mugav. Üldiselt rajatakse teed kahepoolse kaldega, kitsastel jalgteedel antakse teele ühepoolne kalle. Ühepoolse kaldega rajatakse kindlasti teed ka hoonete seinte ääres (kalde suund hoonest eemale). Põikikalle on tavaliselt ca 2%.

Taimmaterjal

Taimmaterjali valikul on lähtutud põhimõttest, et tulemus oleks dekoratiivne, mitmekesine, vastupidav ja pigem vähe hooldust nõudev. Haljastuse paigutamisel on arvestatud ümbritseva keskkonna, kompositsiooni, kasvutingimuste ja palju muuga. Samuti on arvestatud taimede kuju, suuruse ja värviga. Vaheldusrikkuse loomiseks võiks kasutada erinevate struktuuride ja vormidega taimi (okaspuid, kõrrelisi, pöösaid, püsililli, madalamaid lehtpuid).

Kujunduslahendusega on välja pakutud istutusaladesse koondatud ilutaimed, mõned viljapuud ja soolotaimed. Istutusaladest väljapoole on planeeritud mõned kitsavõralsed keskmisekasvulised puud, viljapuud, püsijõulupuu ja mõned pöösad ning püsikud. Istutusaladesse on peamiselt valitud kääbuskasvulised okaspuud, püsikud, pöösad, kõrrelised ja sekka mõned õisdekoratiivsed taimed. Taimede vahele võib paigutada kontrasti loomiseks ka suuremaid kivigruppe, mis osaliselt on maapinna sisse uputatud. Et aiaruumi liigendada ja luua erinevaid tasandeid, siis võib suuremad istutusalad rajada selliselt, et need on keskelt kõrgemad. Lillekonteineritesse on planeeritud pigem õisdekoratiivsed suvelilled, millest saab igal aastal luua eriilmelise koosluse. Tarbeaias kasvatavad sordid on jäetud vabaks.

Istutusalad valmistada ette miinimum 0.6 m sügavuselt. Eemaldada pinnas, paigaldada killustikdrenaaž ja selle peale tuleks lisada täiteks värsket kasvumulda 400 - 600 mm, et parandada taimekasvutingimusi, mis omakorda muudab taimed elujõulisemaks, suurendab õite arvu ning tugevdab vastupidavust erinevatele ilmastikutingimustele. Jälgida, et muld oleks umbrohujuurte vaba. Multši kihi alla võiks asetada **peenravaiba**, kuhu taimede istutuskohdadesse lõigatakse augud. Ainult püsilillede peenras ei ole soovitatav peenrakangast kasutada, kuna taimede jaoks on vaja teha päris palju lõikekohti, läbi mille lõpuks kasvab ka umbrohi. Peenarde katmiseks kasutada nt männikooremultši. Tõstetud istutuspiindade puhul tuleb jälgida, et muld läbi ei kuivaks või talvel liialt külma ei saaks, mistõttu vajavad need hoolikamat väetamist, kastmist ja katmist.

Lillepottidesse ja lillekastidesse võib istutada maksimaalse dekoratiivsuse saavutamiseks vabal valikul õisdekoratiivseid suvelilli. Nende asemel võib istutada ka nt kääbuskasvulisi okaspuud, väiksekasvulisi pöösaid, kõrrelisi või püsililli. Konteineri põhja paigutada ca 20 cm

kiht drenaaži (kruusa või killustikku), selle peale omakorda viljakas kasvumuld. Sügavamate kastide puhul võib drenaažikihi teha paksema. Konteineri põhjas peaks liigvee äravooluks olema ava. Talvisel ajal võib teiseldatavad potid tuppa viia.

Suvelilledest saab igal aastal luua uue erilmelise koosluse ning seetõttu pole otstarbekas neid projektiga väga täpselt paika panna. Sobivad nt õisdekoratiivsed petuuniad, pelargoonid, begooniad jne. Aktsendiks sobivad vahele rippuvad ja hõbedase lehestikuga lehtdekoratiivsed taimed nt vilt-ristirohi, hõbepael, harilik maajalg jt. Mõned variandid, mille vahel võiks valida või mida omavahel kombineerida oleks: Roomav metsvits 'Aurea', Rippbegoonia, Kard-hõbepael 'Silver Falls', Kirinõges 'Black Dragon', Juus-stepirohi, iirised jpt. Läbivalt võib kasutada ka ainult ühte sorti taimede kompositsiooni. Suvelilled valikuga saab tutvuda nt Juhani puukooli kodulehel (www.juhanipuukool.ee).

Valik suvelilli

Kuna projektalal viiakse läbi ehitamisel pinnasetõid, siis ilusa murupinna saavutamiseks külvata peale maapinna koorimist ja selle ettevalmistamist uus **muru** või kasutada veelgi kindlamat viisi ehk valmis muruvaiba siirdamist. Muruvaiba eeliseks on, et seda saab uude kasvukohta siirata maa sulamisest kevadel kuni uuesti külmumiseni sügisel. Muru on kasutusküps 2 - 4 nädalat peale siirdamist. Muru külvamiseks on sobiv aeg kevadest kuni augusti keskpaigani või septembrini ning muru tõrkab siis 10-21 päeva jooksul, kuid ilusa ja

ühtlase tulemuse saavutamine võtab tunduvalt kauem aega. Muruseemne külvamisel vältida seemne sattumist istutusaladele. Mõlemal juhul on aga vaja ettevalmistust ja uut pinnast. Murule tuleb tagada vähemalt 12 cm viljakat kasvupinnast, kuid optimaalne mullakihi paksus pärast tihendamist on isegi 15-20 cm. Täpsemaid kirjeldusi, tooteid ja paigaldusjuhendeid leiab Eesti Murude kodulehelt (www.eestimuru.ee).

Aladel kus peenar vms ala piirneb muruga on soovitatav kasutada istutusala eraldamiseks murupinnasest spetsiaalset metallist **peenraäärist**, mis takistab muru tungimist ilutaimede vahele. Peenarde ääristamiseks võib kasutada ka kive või muud analoogset (vt pinnakatete peatükk). Gardenfix OÜ tootevalikus (www.gardenfix.ee) on tsingitud plekist piirded, mida on võimalik painutada ning lihtsalt omavahel ühendada. Loomulikumalt mõjub võimalikult madal peenraäär, seega n-ö nähtamatul peenraäärise variandil ei tohiks piire ulatuda üle maapinna üle 1 cm.

Kõik kujunduses kasutatud taimed on kas Juhani puukooli (www.juhanipuukool.ee) või Elise Aia (<https://www.eliseaed.ee/>) tootevalikus olemas. Täpne taimevalik on näidatud lisade all taimetabelis. Juhul, kui valikusse kuuluvad taimed ei kata lõpptulemusena istutusala nii tihedalt kui soovitud, võib omal vabal valikul ja endale meelepäraste taimedega (k.a suve- ja sibullilledega) peenra istutusmustrit täiendada ning väljanägemist muuta, kuna meelepärase tulemuse saavutamine võib võtta oodatust kauem.

Kujunduslahenduses kasutatud taimmaterjal

Lisad

Lisa 1. Illustratsioonid

Vaade eesaiale

Vaade eesaiale

Vaade eesaiale

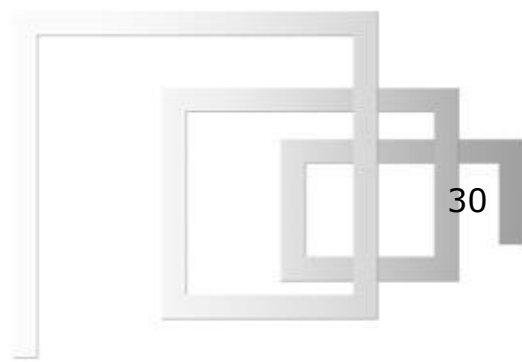
Vaade tagaiale

Vaade tagaiaiale

Vaade tagaiaiale

Lisad

Lisa 2. Taimetabel

Pilt	Nimetus	Kirjeldus	Tk
	Igihaljas kaerand 'Pendula' <i>Helictotrichon sempervirens</i>	K: 0.5-0.6 (1.2) m. Graatsilised igihaljad sinakas-hallid lehed, kaardus õisikuvartega. Eelistab kuivemat ja toaineterikast kasvupinnast ja päikselist kasvukohta. Kuna Eesti oludes pole taim täielikult igihaljas, siis igal kevadel tuleb puhmikut tagasi lõigata roheline osani.	9
	Teravaõiene kastik 'Overdam' <i>Calamagrostis acutiflora</i> x	K: 1.5-2 m. Jõulise kasvuga puhmikuline. Rohelise-valge-roosatriibulise lehestikuga. Eelistab täispäikeselist kasvukohta. Eelistab parasniisket mulda, mis ei kuiva läbi. Ei vaja erilist hoolt. Kevadel eemaldada ja tagasi lõigata kuivanud lehed.	15
	Harilik sinihelmikas 'Cordoba' <i>Molinia caerulea</i>	K: 1.5 (1.8) m. Kõrgekasvuline ja peene tekstuuriga dekoratiivne kõrreline. Sügisel kollakad õied. Päikseline või poolvarjuline kasvukoht. Sobib parasniiske muld. Kevadel tagasi lõigata.	6
	Luht-kastevars 'Goldschleier' <i>Deschampsia cespitosa</i>	K: 0.5-1 m. Kuldkollaste õhuliste pöörisõisikute ja sinakasrohelist lehtedega sort. Lehed on üsna karedad ja talvehaljad. Kena sügisvärvus. Vajab huumusrikast parasniisket mulda. Sobib päikseline kasvukoht. Puhmad vajavad noorendamist iga 3-4 aasta tagant.	3
	Jaapani tarn 'Vanilla ice' <i>Carex morrowii</i>	K: 0.3 m. Lehtdekoratiivne puhmikuline. Rohelised lehed on servadest kreemja äärega. Sobib päikseline, poolvarjuline kasvukoht. Parasniiske mullastik. Kevadel, enne uute võrsete ilmumist tuleks vanad koltunud lehed eemaldada.	9
	Roomav kadakas 'Andorra Compact' <i>Juniperus horizontalis</i>	K: 0.4-0.5 m. Tegu on kiirekasvulise, kompaktse, suvel roheliste, talvel pronksjaspunaste soomustega sordiga. Sobivad kergema lõimisega kuivad kuni niisked vett läbilaskvad mullad. Kasvab ka toitainetevaesel pinnasel. Talub kärpimist.	1
	Harilik elupuu 'Columna' <i>Thuja occidentalis</i>	K: 5-8 (10) m. Kiirekasvuline korrapäraselt sammasja tiheda ja tõmbitipulise võraga sort. Külmaskindel, talub hästi pügamist ja linnatingimusi. Okkasoomused tumerohelised, talvel pruunikasrohelised.	1

	Korea nulg 'Silberlocke' <i>Abies koreana</i>	K: 2 m. Aeglasekasvuline, koonilise võraga puu. Okkad on keerdunud ümber telje, nii et nende hõbevalge alakülg on selgelt nähtav. Kannab purpurseid kabisid. Üks dekoratiivsemaid korea nulu sorte.	2
	Kirju kadakas 'Holger' <i>Juniperus squamata</i>	K: 0.8 m. Aeglasekasvuline, tihedaoksaline laiuv põõsas. Kevadel efektselt kirju. Eelistab päikeselist kohta, kuid sobib ka poolvarjuline. Mullastiku suhtes vähenõudlik, kuid ei talu liigniiskust. Pikki võrseid kärpida. Okkad tuleks kasvuperioodi lõpus käsitsi maha raputada ja seejärel taime alt ära korjata.	2
	Kääbusmägimänd <i>Pinus mugo</i> var. <i>pumilio</i>	K: 1-1.5 m. Kasvab laiuv, maadja või ümara kääbuspõõsana. Vähenõudlik, kuid eelistab valgusrikast kasvukohta. Okkad on tumerohelised ja teravad. Talub kärpimist.	1
	Harilik elupuu 'Golden Smaragd' <i>Thuja occidentalis</i> 'Golden'	K: 2-4 m. Korrapärase laikoonilise kasvukujuga. Põõsa alaosa on hästi tihe. Kevadel säravkollased püstised võrsed, hoiavad oma kuldset värvust ka talvel. Vähenõudlik. Talub saastunud õhku ja kärpimist, kuid on tundlik põua suhtes. Esimestel istutusjärgsetel varakevadetel soovitatav varjutada.	2
	Hall nulg <i>Abies concolor</i>	K: 15-20 m. Laipüramiidja võraga puu. Kõrge, sileda tüvega. Sinikasrohelised okkad. Eelistab päikesepaistet, kus püsib dekoratiivne kõrge vanuseni. Sobib püsijõulupuuks. Alternatiiv: torkav kuusk.	1
	Mikrobioota <i>Microbiota decussata</i>	K: 0.5 m. Rohelise okastikuga kiirekasvuline pinnakatja. Sobib poolvari või vari. Talvel pronksjas. Külmakindel. On suurepärase leid kõledate varjupindade katmiseks. Hoida kärpimisega vormis.	4
	Harilik elupuu 'Degroot's Spire' <i>Thuja occidentalis</i>	K: 1.5 m. Kitsassammasja kasvukujuga. Aeglasekasvuline. Spiraalselt keerdunud pehmed, rohelised, kergelt lõhnavad okkad muutuvad talvel pronksjaks. Mullastiku suhtes vähenõudlik. Päikseline kuni poolvarjuline kasvukoht. Talub saastunud õhku ja kärpimist, kuid on tundlik põua suhtes.	8
	Harilik elupuu 'Danica' <i>Thuja occidentalis</i>	K: 0.6-0.7 m. Madala tiheda keraja võraga. Aeglasekasvuline. Kasvukohana sobivad parasniisked viljakad mullad, ning päike kuni poolvari. Talub saastunud õhku, kuid on tundlik põua suhtes. Kuju hoidmiseks võib kärpida.	7
	Kirsipuu 'Spire' <i>Prunus</i>	K: 5-8 m. Kitsas kooniline tihe, püstiste okstega võra. Puhkedes lehed pronksjad, suvel tumerohelised, sügisvärv oranžpunane. Roosad õiekobarad katavad puu üleni mais. Täispäike kuni poolvari.	3
	Raagremmelgas 'Pendula' <i>Salix caprea</i>	K: 1.5 m (oleneb pookimiskõrgusest). Rippoksaline vorm. Lehed on hallikasrohelised. Õitseb kollaste urbadega. Ei talu põuda. Kasutatakse soolopuuna.	1

	Äädikapuu e. harilik sumahh <i>Rhus typhina</i>	K: 2-3 m. Efektsed viljakobarad ja sügisvärvus. Annab juurevõsu, mille levikut tuleks piirata! Soolotaim. Alternatiiv: Kämmlvaher, kuid see on veidi külmaõrn.	1
	Harilik haab 'Erecta' <i>Populus tremula</i>	K: 7-10 m. Sammasja kujuga, teravnurga all väljuvate okstega puiesteepuu. Kõige kitsamavõralisem ja ilusam püramiidjas sort. Lehed rohelised. Kasvukohaks on parim päikseline koht. Kiirekasvuline ja täiesti külmakindel.	1
	Mets-salvei 'Caradonna' <i>Salvia nemorosa</i>	K: 0.4-0.5 m. Keskmise kasvuga puhmikuline. Rohelised lehed, kergelt hallika kirmega, aromaatses lõhnaga. Purpursinised õied, mustjate õievartega. Talub põuda. Peale õitsemist lõika puhmas tugevalt tagasi, kolme nädala pärast õitseb taim uuesti. Sobib talveõrna lavendli asenduseks.	15
	Tuhkur enelas 'Grefsheim' <i>Spiraea x cinerea</i>	K: 1.5 m. Kaarjate okstega põõsas. Noored võrsed tihedalt hallikarvased, tuhmrohelised. Õied hallikasvalged. Vähenõudlik. Peale õitsemist tagasi lõigata. Aeg-ajalt harvendada ja noorendada. Alternatiiv: Siberi kontpuu.	5
	Puishortensia 'Incrediball' <i>Hydrangea arborescens</i>	K: 1-1.5 m. Väärtuslik varasügisene õitseja, suurte kobaroisikutega. Tugevate vartega taim ei karda tuult ega vihma. Võib vajada soojade ilmade puhul kastmist. Võib tagasilõikust teha sügisel ja/või varakevadel, et õitseks rikkalikumalt.	5
	Suurelehine hortensia 'Endless Summer Bloomstar' <i>Hydrangea macrophylla</i>	K: 0.8-1 m. Kompaktne põõsas. Erakordne hortensia, mis õitseb nii eelmise aasta kui ka sama aasta võrsetel. Tumerohelised läikivad lehed punaste roodudega. Vajab tagasilõikust, et õitseks rikkalikumalt.	4
	Astilbe 'Purple Rain'® <i>Astilbe hybrid</i>	K: 0.4-0.6 m. Keskmise kõrgusega käharad-kohevad purpursed õisikud tumeroheliste lehtede kohal. Kompaktne puhmas. Äraõitsenud õisikud eemaldada, et taim kenam oleks ka peale õitsemist. Põuaperioodil kasta. Võib asendada ka nt lupiinide, päevalillide, iiriste või muu lemmiku püsilillega, mille kasv on eelmainituga sarnane.	11
	Smithi hosta 'Halycon' <i>Hosta tardiana</i>	K: 0.6 m. Lopsaka kasvuga puhmikuline. Väga sinised, tugevad, teravatipulised lehed on kaetud kerge vaha kirmega. Õied on kahvatulillad kellukad. Eelistab varjulist kasvukohta. Kaitsta tigude eest.	12
	Viljapuu	Sort vabal valikul. Rikkalikuma saagi saamiseks lõigata, väetada jms.	2

Joonised

Eskiisjoonis	M 1:150
Istutusjoonis	M 1:150
Sidumisjoonis	M 1:150

